

בעזרת

ספר

# תפארת צבי

על ספר הזהר

מהתנא האלסי רבי שמעון בן יוחאי ז"ל

כולל פסקים והלכות וחידושים שיוצאים מספר הקדוש „הזהר ותיקונים”,

ופלפולים באותן המהודשים, ובירורים ומקורים והערות לדברי

רבתינו הראשונים והאחרונים המקובלים והפוסקים,

וביאורים בדבריהם, בדברים הנוגעים להלכה,

ובענינים אחרים המסתעפים מזה



מאת

מרדכי שפיעלמאן

חלק שני

פרשת נח — פרשת חיי שרה

ברוקלין, ניו יארק

שנת משת"ה לפ"ק

”דמוס הדר”

# TIFERETH ZVI

כל הזכויות שמורות

Copyright ©1985 by

RABBI MARCUS SPIELMAN

1454 E. 7th Street

Brooklyn, N. Y. 11230

•

## אזהרה

אדם אוסר בדבר שלו בכן אל ירים איש את ידו להשיג גבולי או גבול  
באי כחי ולהדפיס ספר הזה או חלק ממנו בלי רשותי והסכמתי ולהשומע  
תבא ברכת טוב ושכרו בזה ובבא.

Photocomposition by

"דפוס הדר"

EXCELLENT VARITYPER & PRINTER

195 Lee Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211

Tel.: (718) 384-4249



ספרי זה מוגש לזכרה הוזך והבהיר ולעילוי נשמת אמי מורתי ע"ה

## ציון לנפש יקרה

ה"ה אמי מורתי החשובה והצנועה נודעת בצדקת פזרונה וכביר מעשיה הטובים האצילה ועדינת הנפש אשת חיל מי ימצא הרבנית מרת **הינדא** ע"ה, בת הרה"ח המופלג בתורה ויראה מו"ה **אברהם שמחה קאלוש** ז"ל מעיר מונקאטש יע"א, אשת נעורים של אבי מורי הרבני החסיד המופלג בתורה ירא ושלם מוהר"ר **צבי הירש שפיעלמאן** ז"ל הר"ד מעיר **מונקאטש**, אשר נהרג ונשרף עקה"ש באוישוויטץ ביום ב' דסוכות תש"ה, ובזיווג שני אשת אבי חורגי הרב הגאון הצדיק בנש"ק מוהר"ר **אלעזר אליעזר ליפא גארטינהויז** זצ"ל, האדמו"ר הגאבדק"ק פראכניק ומיקולייב יע"א, אשר במסירת נפשה גדלה בניה ובנותיה ביחד עם אבי מורי ז"ל בדרכי התורה והיראה וברוח ישראל סבא, ובשנות השואה מסרה נפשה להצלת נפשות מישראל, והיתה מהראשונים לכל דבר שבקדושה בהחזקת ישיבות קדושות ומוסדות ביקור חולים, וביחוד היתה ממסדי ביקור חולים "מוזכרת פרימא דמונקאטש" ונשיאה הראשונה, וכפה פרשה לעניים ת"ח ואביונים, ובפרט לעניים אומללים בארה"ק ובמדינת רוסיא, נצר מגזע גאונים וקדושים, מצד אביה מהגאון המקובל האלקי עיר וקדיש רבינו **נתן נטע שפירא** זצ"ה בעל "מגלה עמוקות" האב"ד ור"מ דק"ק **קראקא** יע"א, ומצד אמה מרבתינו **הרמ"א והט"ז** זי"ע, (כמבואר בפנים בהקדמת המחבר במגילת יוחסין).

נפטרה בשם טוב ובשיבה טובה, ביום ב' דר"ח אלול תשמ"א לפ"ק, ומנוחתה כבוד ברום הר הזיתים בחלקת החסידים בירושלים עה"ק תובב"א.

**"זכרון מעשיה הטובים ויושר מדותיה הם נחמתנו"**

ספרי זה מוגש לזכרו הזך והבחיר ולעילוי נשמת אבא מורי ז"ל הי"ד

## אלון בכות

ה"ה אאמו"ר הרבני החסיד המופלג בתורה וירא ושלם מוהר"ר צבי הירש ז"ל הי"ד,  
בן אא"ז מו"ר הרה"ח המפורסם בצדקתו ותמימותו, וגדול בתורה ובחסידות, משרידי  
דור הישן, מוהר"ר חיים שפיעלמאן ז"ל מעיר מונקאטש יע"א [נכד הרה"צ  
הקדוש מו"ה משה שמשון זצ"ל מסקאליע יע"א, מגדולי תלמידי אדמו"ר הגה"ק  
בעל "עמרת צבי" מזידיטשוב זי"ע] נהרג ונשרף ונשפך דמו כמים באוישוויטץ ביום  
ב' דסוכות תש"ה, על ידי הרוצחים הנאצים הארורים ימ"ש, ארץ אל תכסי דמו  
וזעקתו יעלה ביחד עם זעקת כל הקדושים והמהורים שנהרגו בכל מיני מיתות  
משונות ואכזריות לפני כסא הכבוד, ודורש דמים אותם זכר לא שכה צעקת ענוים  
ונקם ישיב לצריו וגו'.

עיני עיני יורדה מים בלי הפוגות על בית ישראל ועל עם ה' כי נפלו בחרב, ובתוכם  
אבי מורי, ובני משפחתנו הן מצד אבי והן מצד אמי, ומהן שלא נשאר להם שום  
זכר שריד ופליט, ועליו ועליהם אזעק מרה וקול נחי ארימה, אל נקמות ה' אל נקמות  
חופיע וגו'.

## השם ינקום דמם

ונקיתי דמם לא נקיתי וה' שכן בציון, יואל ד כא ; מכספם וזהבם שלקחו אנקה האומות כי גם  
ישראל יקחו מהם לעתיד ויהיו להם לשלל אבל דמם ששפכו לא אנקה אותם אלא נפש תחת נפש השופכים  
או בניהם אחריהם כי בכל כסף וזהב שבעולם שיתנו כופר נפשותם לא יהיו נקיים מדמם ששפכו, רד"ק שם.



## הקדמת המחבר

אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו ואתן לו שבח והודיה אשר זיכני להמשיך עבודתי ומלאכתי מלאכת הקדש, וברוך שהחיני וקימני והגיעני לראות גמר חיבורי זה "תפארת צבי" חלק שני על הזהר הקדוש כולל פרשיות נח—חיי שרה יוצא לאור הדפוס כלול בהדרו להנאת רבנן ותלמידיהון, וכמעשהו בחלק ראשון כמבואר בהקדמה שלי שם באר היטב כך מעשהו בחלק שני הזה כאשר יראה הרואה.

ישמחו הלומדים וירננו החסידים בראותם השני תורות הנגלות והנסתרות משולבות כאחת אשה אל אחותה יחדו הם תואמות, והדברים מזהירים כספירים ומאירות עינים משמחים את הלב כי מישרים את העקומים כאשר הם מלאים זיו וזיה והדרה של תורתנו הקדושה והטהורה, וכבר העיד גדול הראשונים ז"ל בספר החינוך מצוה צ"ה וכתב בזה הלשון "וכלל הדברים כי גם בפשטים לא נמצא ידיו ורגליו בלתי סעד המקובלים ואליהם נכרע אפים ויפתח לנו בכל אלה העינים", וזה מסייע למש"כ מורי ורבי אדמו"ר הגה"ק המקובל האלקי רבן ומאורן של ישראל מרן בעל "מנחת אלעזר" זצ"ל זי"ע אבדק"ק מונקאטש בספרו דברי תורה מהדורא א' אות צ"ז בשם רבותינו המקובלים וביחוד מכהאריז"ל כי כל דברי חכז"ל באין הפרש בהלכה או אגדתא ובדיחותא נאמרו עפ"י סוד, ורבותינו ז"ל כיונו גם בגפ"ת ופלפולים לסודות פנימיות, ותמה שם על שו"ת חו"י סי' ר"י שנסתפק קצת על ההלכות שנאמרו במשנה ובגמרא אם כיונו לסוד ובסוף דבריו הודה גם הוא בעצמו שכל דברי חכז"ל יש בהם סודות, יעמש"ש בזה בארוכה וציין לעיין בהקדמת ס' דברי חיים על התורה, וע"ע בשו"ת דברי חיים ח"ב יו"ד סי' מ"ז שכ' זי"ל מי שזכהו ה' בחכמת האמת יודע מעלת פשטי התורה ושכל דברי הש"ס בנוי על סודות התורה כידוע לידועי חן עכ"ל,

וע"ע בדברי תורה מהדורא ז' אות י"ד, ובשיפולי גלימא דרבנן קדישי קמאי נקיטנא ה"ה רבותי הקדושים אשר בארץ החיים המה ונשמחם עדן כזהר הרקיע מזהירים אדמו"ר הגה"ק המקובל האלקי רשכבה"ג כקש"ת מרן מו"ה חיים אלעזר שפירא זצלה"ה אבדק"ק מונקאטש יע"א ואדמו"ר הגה"ק רבן של ישראל ושר בית הזהר כקש"ת מרן מו"ה ישראל צבי ר"ב הלוי זצלה"ה הי"ד אבדק"ק קאסאני יע"א, ה"ה הגבורים אנשי שם, האוכלים למעדנים בשרא שמינא אפתורא דדהבא, ותנויי דידהו בהוויות דאבוי ורבא, ובשקלא וטריא בדברי רבותינו הקדמונים הפוסקים וגדולי המפרשים ובדברי הטוש"ע ונו"כ, והרכיצו תורה והעמידו תלמידים הגונים הרבה, ומלבד זה היה לבם רחב כפתחו של אולם, ובחכמת הקבלה דיברו נכבדות, כי היו שרי בית הזהר ובקיאם בכהאריז"ל, ודרכם בקדש היה עפ"י מסורת אבותם [רבותינו הקדושים שרפי מעלה מצוקי תבל ה"ה הגה"ק בעל "עטרת צבי" מזידיטשוב והגה"ק בעל "בני יששכר" מדינוב ומונקאטש זי"ע מגדולי תלמידי רבינו הקדוש המפורסם מאוד רשכבה"ג "החווה" מלובלין זי"ע] להפיץ ברכים למודי חכמת האמת, והן הם אשר האירו לי מאור תורתם הקדושה, ויזכרו ויפקדו ג"כ לטובה רבותי אשר למדתי אצלם זמן הרבה, ה"ה מורי ורבי הרב הגאון המפורסם חו"ב נפלא מו"ה נטע שלמה שליטעל זצלה"ה הי"ד, דומ"צ ומשנה ר"מ "שיבת רבתי דרכי תשובה" במונקאטש יע"א, ומורי ורבי הרב הגאון המפורסם חריף עצום ועמקן וסברן נפלא מו"ה רפאל ראובן גראזאוסקי זצלה"ה, ר"מ "שיבת כנסת בית יצחק קאמעניץ", ו"מתיבתא תורה ודעת בניו יארק", ו"בית המדרש עליון דמאנסי ג.י." יע"א, וע"י השפעתם עלי וזכותם הגעתי עד הלום להתנהל לעטי לרגל המלאכה להביא ברכה ולהאיר עיני חכמים בהגדה ובהלכה

ואחר זמן רב עלה בדעתי דגם שמי "מרדכי" מרומז בשם הספר הזה עפ"י מש"ש בהקדמה כי ידוע "צבי" גימטריא "בנים" (ק"ב), והאותיות החיצוניות של ב'נים ר"ת למפרע מ'רדכי ב'ן והאותיות הפנימיות של ב'נים ר"ת ביושר נ'רו י'איר, וממילא מרומז במלת "צבי" מ'רדכי ב'ן צ'בי נ'רו י'איר ע"י גימטריא הנ"ל, והנני מציב יד ושם פה בהקדמת ספרי לאמי מורתי ע"ה, כי ספרי זה חלק שני מוקטר ומוגש לזכרה הזך והבהיר ולעילוי נשמתה האצילה, שם עולם לזכרון נצח לבנים ובני בנים עד שיקומו ישני עפר בשוכנו כולנו במהרה בימינו בקיבוץ גליות ע"י משיח צדקנו לירושלים עיר קדשנו ולציון עיר דוד [ר"ת ת'פארת צ'בי הוא ת'בנה צ'יון וס"ת הוא ת'כונן י'רושלים והאותיות האמצעיות הם "בפאר"] ולא רץ צבי.

בן יכבד אם. אמי מורתי הרבנית החשובה והצנועה אשת חיל מרת הינדא\* ע"ה אשת אדוני אבי מורי הרה"ח המופלג בתורה ויראה מו"ה צבי הנז' (בזווג שני אשת הרב הגאון הצדיק בנש"ק מוה"ר אלעזר אליעזר ליפא גארטינהויז זצ"ל אבדק"ק פראכניק ומיקולייב יע"א) חוטר מגזע גדולי היחס, אביה הרה"ח המופלג בתו"ר מו"ה אברהם שמחה קאלוש ממונקאטש, (ממקורבי וחסידיו אדמו"ר בית מונקאטש ושינאווע ז"ע), בן הרה"ח המופלג בתו"ר מו"ה בנימין שמואל קאלוש ז"ל

\* ראה בספר דברי חיים שמות נשים אות ה' דכ"א ע"ב סק"ג שכ' ז"ל ודע דשם זה "הינדא" לפי דעתי נגזר מצירוף של שם הקדוש הנקרא שיש צירוף כזה [אמר מ.ש. ראה בס' הפרדס שער כ"א פ"ח שיש כ"ד צירופים לשם אדני, וצירוף כ"א הוא "ינדא"] וה"א נוספת שהוא ה"א בתראה משם הנכתב, ואל תתמה אם ניתנו לאדם שמות קדושים הלא ידוע ששם כתרילאל הוא ע"ש שר הגדול ורק שהפחיתו אל"ף לכבוד השם ה"נ הוסיפו ה"א שלא יהי' נראה בפירוש קריאת השם הקדוש, וגם לרמוז הנ"ל, וגם בשמות אנשים מצינו זה השם אדוני רק הו"ו נוספת לכבוד השם עכ"ל קדשו.

בעזר אלקי המערכה, וזה חלקי מכל עמלי לילך בעקבות רבותי הקדושים ולהיות ממזכי הרבים ולהכניס בלב לומדי והוגי תורה תשוקה ורצון וחשק ללימודים אלו תורת ח"ן, ומה מאוד שמח לבי בראותי שספרי זה חלק ראשון נתקבל באהבה ובחיבה יתירה בין רבנן ותלמידיהן, ורבים המעיינים בספרי אמרו לי יישר כחך וחילך והללו ושבחו את ספרי, ומהם שאמרו לי כי לומדים בו בקביעות כאשר מוצאים בו חדשות, ובעזה"ת במשך זמן קצר תמו ואזלו מן השוק כל הספרים ח"א.

וזאת למודעי כי כבר מסודר אצלי ת"ל גם החלק השלישי חידושים על הזהר עד סוף ס' הזהר ח"א ומוכן לדפוס, אך מחמת ההוצאות המרובות הכרוכות בזה וביחוד בעתים אלו שהיוקר גדול ומבהיל אין ביכולתי להדפיסו עכשיו, ואקוה לחסדי ה' המרובים שיזכני להדפיסו במוקדם הכי אפשר.

תפארת בנים אבותם, וחיוב מוטל עליהם לכבדם בחייהם ובמותם, ובכלל הכיבוד הוא להנציח במזכרת נצח שמותם, וכבר ראינו מגאונים וקדושים שקראו שם ספריהם על שם אבותיהם, ובעקבותיהם הלכתי בקראי שם חיבור זה על הזהר הקדוש "תפארת צבי" על שם אבי מורי הרבני החסיד המופלג בתורה ויראה מוה"ר צבי הירש ז"ל הי"ד, בן אא"ז מו"ר הרה"ח המפורסם וצדיק תמים מו"ה חיים שפיעלמאן ז"ל ממונקאטש, כאשר ביארתי בהקדמה לחיבורי זה ח"א עמוד ט"ו, וכבר הארכתי שם בחיבורי ח"א עמוד קפ"ו ע"ד הזהר דט"ו ע"א בריש הורמנותא דמלכא והבאתי שם בשם הראשונים ז"ל דכל אדם צריך לרשום שמו בספרו ושכן התנאים והאמוראים ורבותינו הראשונים רמזו שמם בספריהם ע"י גימטריא ונוטריקון וכדומה, וע"ע מש"כ בזה זקני הגאון הקדוש מו"ה שלמה שפירא זצלה"ה הי"ד אבדק"ק סאטאנוב בן בכור של הגה"ק המקובל האלקי המפורסם בעל "מגלה עמוקות" זצלה"ה בהקדמת ספר דמר רבה אבוהו זצ"ל מג"ע רנ"ב אופנים,

עמוד ס"ח), בן הגה"צ מו"ה שלמה שפירא אבדק"ק סאטאנוב, (נרצח במלחמת הקאזאקים בהיותו בן ל"ב שנים בשנת ת"ח, והש"ך בקינותיו על הגזירה ההוא מזכירו ואומר עליו שארי הגאון הגדול מו"ה שלמה ר"מ ואב"ד בק"ק סטנאב יניק וחכים דבריו בוקעים רקיעים ותהום נוקבות, בן הגאון הגדול מו"ה נתן שפירא איש אלקים מפיו יהלכו כידודי אש שלהבת, והוא הינוקא המופלא שהביא אביו בס' מג"ע פ' בא שדרש דרוש נפלא בחכמת הקבלה בהיותו כבן שבע שנים, הגאון מו"ה שלמה הנז' ואחיו הגאון מו"ה משה אבדק"ק גראדנא כ' הקדמות לספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על ואתחנן), בן הגאון הקדוש המקובל אלקי מו"ה נתן נטע שפירא (אב"ד ור"מ דק"ק קראקא\*\*), בעהמח"ס "מגלה עמוקות עה"ת ורנ"ב אופנים על פ' ואתחנן", נפטר בן מ"ח שנים בשנת

ממונקאטש, חתן הרב המופלג בתורה וחסידות בנש"ק מו"ה שמעון שפירא ז"ל ממונקאטש, בן הגה"צ מו"ה אברהם שפירא אבדק"ק ווראנוב, (נפטר כ"ה טבת תרכ"ה), בן הגה"צ מו"ה יעקב שפירא אבדק"ק הומענא, (נפטר ב' ניסן תקפ"ח, נקרא ר' יעקיל חריף, ועשה חיבור גדול על מס' כתובות, ובימיו יצא לאור ס' הפלאה וגנו חיבורו כי כבר קדמו ההפלאה\*), בן הגה"צ מו"ה אברהם שפירא, (מצאנו איש אלקים ומקובל אלקי הנקרא ר' אברהם דראנים על שם חמותו הצ' ע"ה, פ"א שחקו התלמידים בשחוק הקארטין והעביר ידו על עיניהם וראו הקליפות מרקדין על הקארטין ויצאו לבם מפחד וחרדה ולא שחקו עוד), בן הה"צ מו"ה יהודא ל"ב שפירא, (פרנס דארבע ארצות מלעמבערג, הנקרא ר' ליב פרנס, דור רביעי מבעל "מגלה עמוקות" זצ"ל, נפטר ו' חשון תק"א, ואחיו היה הה"צ מו"ה נתן שפירא, זקינו של הה"צ הקדוש עליון מו"ה מנחם מענדל מרימאנאווי זי"ע), בן הה"צ מו"ה ישכר דוב שפירא, בן הה"צ מו"ה ל"ב שפירא, (נפטר בשנת תמ"ב, והיה חתן דודו הג"מ משה שפירא אב"ד גראדנא, כן נזכר בפנקס המדינה ביחד עם חמותו הרבנית מרת גרינא אלמנת הגאון מ"ו משה שפירא ז"ל, ראה כנסת הגדולה ספר ג')

\*\* כ"ה בשנה"ג מע' גדולים ערך נ' אות ל"ה, וכן חקוק על המצבה שלו הגאון אב"ד ור"מ מוה"ר נתן נטע בן מו"ה שלמה שפירא, את גודל כחו כנגלה ובנסתר ובכל חכמות התורה ידוע, וכבר העיד ע"ז בנו הגדול הגאון ר' שלמה הי"ד בהקדמתו לס' מג"ע רנ"ב אופנים, אודות הספרים שחיבר רבינו המג"ע זי"ע אותן שכבר נדפסו ואותן שעדיין לא נדפסו, ראה בס' שם משמעון בהשמטות שבסוה"ס עמוד ר"ז אות ב', וכעת הדפיס ירדי הרב הגאון המפורסם מו"ה שלום ווייס שליט"א ספר מגלה עמוקות עה"ת מהדורא חדשה מכת"י, וכן הוא מדפיס עכשיו באורי הגאון בעל מג"ע על הטוש"ע, (המוכא ברשימת אוצר הספרים קהלת דוד מהגאון מו"ה דוד אפפענהיים זצ"ל עמוד רע"ו), ואפריון נמטי' ע"ז, וראה בהג"ה מנחם ציון על שה"ג מע' ספרים ערך מ' אות מ"ה שכ' שזכה לראות הגהותיו של בעל מג"ע על הזוהר כתובים בעצם יד קדשו ע"ש, וע"ע שם בהשמטות שבסו"ס שם משמעון אות א' מה שהעתיק סיפור נורא מס' בן גרני עה"ת פ' ירשלה בפסוק ויותר יעקב לבדו מה ששמע מאביו הגאון בעל שו"ת גורן דוד אודות הגאון בעל מגלה עמוקות זי"ע.

\* הגאון הצדיק מו"ה יעקב שפירא אבדק"ק הומענא היה מתלמידי וחסידיו ש"ב רבינו הקדוש מו"ה מנחם מענדל זי"ע מרימינוב, והיה מכירו וידידו של מרן הגה"ק מהרצ"א מדינוב וצלה"ה בעל "בני יששכר" מבית רבו ברימינוב, וראה בס' בית שלמה (תולדות אדמו"ר הגה"ק מרן מו"ה שלמה שפירא זצ"ל אבדק"ק מונקאטש) אות ג'.  
בס' החשוב "שער יהודה" על סוגיות הש"ס (מהגאון הגדול מו"ה יהודה ל"ב שפירא זצ"ל אבדק"ק הומנא, סיגעט תרל"ז) יש הרבה חדושי תורה בעמקות ובאריכות מחותנו הגאון הקדוש מו"ה יעקב שפירא ז"ל הנ"ל, וגם מגיטיו, ובתוכם גיסו זקנינו הגאון מו"ה אברהם שפירא זצ"ל אבדק"ק ווראנוב.

הנ"ל כ' שהוא מחכמי צרפת ארבעה דורות מהריב"ם, ולא פרט שם שמות דורות אלו עד הריב"ם, אבל בכתב יוחסין שהדפיס בן הרה"צ מו"ה מרדכי מזוועהיל זצ"ל בריש ס' מג"ע שהו"ל בארה"ק חושב הרבה דורות יותר עד הריב"ם, ואני אכתוב כמו שכ' בן הרה"צ מהר"ם הנ"ל, בהר"ר מתת' טרייביש, בהר"ר יוסף טרייביש, בהר"ר משה טרייביש, בהר"ר יחיאל טרייביש, בהר"ר מתת' טרייביש, בהר"ר יוסף טרייביש, בהר"ר משה, בהר"ר יחיאל, בהר"ר מתת' משה, בהר"ר יצחק מבעלי התוס', (הנקרא "ריב"ם", בנו השני של ר' מאיר, אחיו של הרשב"ם [הבכור] ור"ת [הצעיר]), בן רבינו מאיר, (ב"ר שמואל מרומרוג, אשתו של רבינו מאיר היא יוכבד בתו של רש"י ז"ל), חתנו של רבינו מאור הגולה "רש"י" זצוק"ל, דור ל"ג להתנא ר' יוחנן הסנדלר, דור ד' לר' גמליאל הזקן, בן ר"ש בן גמליאל, בן הלל הזקן מגזע שפטי בן אביטל, בן "דוד" מלך ישראל.

(וצ"ע היטב אם אין כאן כפילת השמות כי מאביו של ר' יחיאל הר"ר מתת' ולמעלה עד הר"ר מתת' משה בנו של הריב"ם הם ממש בסדר כל השמות שחשב מקודם, ואולי כי ר'

שצ"ג י"ג מנחם אב, וכתוב על מצבתו איש אלקי קדוש מן הקדמונים מגלה עמוקות ורזין ומטמונים הוא שאומרים עליו שדיבר אתו אליהו פנים אל פנים), בן הגה"צ מו"ה שלמה שפירא, בן הגה"צ המפורסם מו"ה נתן שפירא, (אבדק"ק הוראדנא, בעמח"ס מבוא שערים על ס' שערי דורא וס' אמרי שפר עה"ת ושאר ספרים, נפטר א' אייר של"ז), בן הגה"צ מו"ה שמשון שפירא, (דודו של הרב ר' דוד גאנז ז"ל בעל מח"ס צמח דוד תלמידו של רמ"א, כ"כ בספרו הנ"ל, וראיתי בכתבי יוחסין דהרב ר' שמשון היה רב בפוזנא), בן הגה"צ ר' יצחק שפירא\*, בן הגה"צ ר' פרץ שפירא (אב"ד קונסטאנץ בנסיכות באדן, מובא בשו"ת מהרי"ו), בן הגה"צ ר' שלמה שפירא, (אב"ד היילברון ואח"כ בלאנדא), בהגה"צ ר' שמואל שפירא, (מרבין תורה בעיר אשפירא שבאשכנז, והוא אבי משפחת שפירא), חתן הגה"צ מו"ה מתת' טרייביש, בן הגה"צ מו"ה יוסף טרייביש, (אב"ד מארסייל), בן הגה"צ ר' יוחנן טרייביש אשכנזי, (ראיתי בכתב יוחסין שהיה מרומא והיה דור שמיני מרש"י, וציין לס' דור דור ודורשיו, כרך ד' עמוד 165), בן הגה"צ ר' אברהם טרייביש, (בכתב יוחסין

\* ראה בס' מגלת יוחסין הנדפס בסו"ס שם משמעון [מהגה"צ מו"ה אלטר שפירא אב"ד וויקנא באקווינא] פ"א ענף א' עמוד י"ב-י"ג שכ' דאביו של הגה"צ מו"ה שמשון שפירא היה הגה"צ מו"ה שלמה שפירא נכד הגאון מו"ה שלמה שפירא אב"ד לאנדאן בן הגאון מו"ה שמואל שפירא ז"ל נכד הגאון מו"ה שלמה שפירא ז"ל בעהמ"ח ס' טעמי התורה, תלמיד הגאון ר' שמואל חסיד ז"ל משפירא ולמעלה בקודש מדור דורים גאונים וצדיקים עד לרבינו נשר הגדול מו"ה משה שפירא זצ"ל א' מבעהתו"ס.

מו"ה יוסף ז"ל אבד"ק מארזיילא בהגאון מו"ה יוחנן ז"ל מגזע רש"י עכ"ד.

והנה מש"כ דאביו של ר' שמשון מפוזנא הי' הגה"צ מו"ה שלמה שפירא זה דלא כמ"ש בפנים דאביו היה ר' יצחק שפירא, וכן מש"כ דאביו היה נכד הגאון מו"ה שלמה שפירא אב"ד לאנדאן בן הגאון מו"ה שמואל שפירא ז"ל הוא טעות וצ"ל אב"ד לאנדא וכמ"ש בפנים, ומה שציין שם בס' שם משמעון לע' בשה"ג מע' ש' אות מ"ה לא הכנתי, דהרי בשה"ג שם כ' דמהר"ר שלמה מלונדון היה בזמן הרשב"א כמבואר בשו"ת רשב"א ח"ג סי' ג', והאיך אפשר שהיה בן הגאון מו"ה שמואל שפירא חתן הגאון מו"ה מתת' טריוועש הנזכר בתשובת ריב"ש, והרי הריב"ש היה תלמידו של הר"ן, ומהריב"ש משמע שר' מתת' היה בזמנו.

וכ' עו"ש הגאון ר' שמואל הראשון אביו של הגאון ר' שלמה שפירא מלאנדאן היה חתן הגאון מו"ה מתת' טריוועש ז"ל (מובא בשו"ת הריב"ש סי' ער"ב) האבד"ק פאריז ועל כל מדינת פראנקרייך, בהגאון



מור"ה אלעזר אליעזר ליפא זצ"ל גארטינהויז  
אבדק"ק פראכניק ומיקולייב — ואת מגילת  
יוחסין מאביו של הגה"צ מור"ה שמשון שפירא  
מפוזנא ולמעלה בקדש העתקתי מס' משפחות  
מיוחסות בישראל עמוד 19 צאצאי רש"י  
תולדות משפחת שפירא, וממגילת יוחסין  
הנדפס בריש ס' מג"ע הנדפס בארה"ק  
שסידרו בן הה"צ אדמו"ר מזוועהיל זצ"ל.  
ובס' שלחן העזר הנ"ל כ' עור וז"ל בעל  
"מגלה עמוקות" היה חתן הגביר הקצין ר'  
משה עבערלס, בן הג' נדיב ושוע ר' יעקב  
עבערלס, פרנס ומרכל בקראקא, בן הרב רועה  
נאמן ר' משה עבערלס מפראג, פרנס ומרכל  
בקראקא, בן הרב ר' אברהם עבער "ממשפחת  
אלטשולער מגזע חסידי פראווינצע". — ר'  
יעקב עבערלס הי' חתן הגאון שר התורה ר'  
משה סג"ל לאנדא, (נפטר י"ד אדר שכ"א), בן  
הגאון ר' יקותיאל סג"ל לאנדא, בן הגאון מאור  
הגולה ר' יעקב סג"ל לאנדא, (בעל החזיון וס'  
האגור, נפטר בשנת ר"מ), בן הגאון ר' יהודה

יחיאל הראשון היה בנו של הר"ר מתתי משה  
הנ"ל, ואפילו אי נימא דנכפלו השמות בטעות  
הרי ר' אברהם טרייביש הוא דור הששי  
מהר"ר מתתי משה בנו של הריב"ם ולא דור  
רביעי וכמ"ש בכתב יוחסין ש"ל)\*.

אמי מורתי ע"ה הרבנית מרת הינדא היתה  
דור י"א מהגאון הקדוש בעל "מגלה עמוקות"  
זצלה"ה ודור ל"ד מרבינו מאור הגולה  
רש"י ז"ל, (ולפי השערתי דנכפלו השמות  
במגלת יוחסין הנ"ל היתה דור ל' מרש"י  
ז"ל).

את סדר היחוס שלנו עד הגה"צ מור"ה  
שמשון מפוזנא אבי הגאון מור"ה נתן שפירא  
בעל מבוא שערים ואמרי שפר קבצתי מס'  
שו"ת בני ציון ח"א מש"ב הרב הגאון מור"ה  
דוד שפירא זצ"ל מזה"ק ירושלים תובב"א  
שכ"כ בהקדמה ומספר שלחן העזר (מש"ב  
הגאון הגדול אבדק"ק טשאפ זצ"ל הי"ד) עי'  
במגילת יוחסין הנדפס שם דקל"ט ע"א,  
והבאתי עוד איזה הערות מאבי חורגי הגה"צ

רבינו יהודה בר נתן ריב"ן חתן רבינו שלמה יצחק,  
רש"י עכ"ד, וא"כ אין כאן ט"ס, וי"ל דשניהם אמת.  
דהיה בן אחר בן מהריב"ם בעהתו"ס ומצד האם או  
מצד זקנתו היה נכד רבינו יהודה מפאריז.

ועע"ש במגילת יוחסין שבס' כתר תורה שהג"מ פרץ  
מקונסטאנץ ז"ל היה בן הגאון ר' שלמה שפירא אבדק"ק  
לנדא והיילברין בן הגאון מ' שמואל שפירא שהרכין  
תורה בעיר שפירא.

ועעו"ש דרש"י היה בן הג"ר יצחק בן הג"מ שלמה  
ז"ל, ונכד הגאון ר' אליקים בן הגאון ר' אהרן הרופא  
בן הגאון ר' אתדהם (אולי צ"ל אברהם) בן הגאון ר'  
יופי בקונסטאנטינא נכד רב מניומי גאון בן ינאי בן ר'  
יופי מחבר הספר "לולאות השיר" בן נחמן נכד יוחנן  
א"ל... בן יהושע בן ר' יוחנן הפנדלר דור רביעי לרבן  
גמליאל הזקן בן שמעון הנשיא בן הל"ל הזקן מבני  
שפטיה בן דוד המלך ע"ה, וכ' דיוחסן הזה נמצא  
במגיו"ח ישן שהיה ביד הרב סדה"ד, ומזכירו בשמות  
הספרים אות ל' לולאות השיר, ונדפס בסו"ס מעלות  
היוחסין אולם נלקה בחסר רובו כמובן עכ"ד.

\* ושו"ר במגילת יוחסין שבסו"ס כתר תורה  
(מהגה"ק ר"מ בן הגה"ק הקדושת לוי זצ"ל) שסידר  
הגר"ח דוב גראסס זצ"ל ממונקאטש בעמוד קט"ז שכ'  
אשת הג"ר שמואל שפירא היתה אחות הגאון ר' יוחנן  
טרייביש אבדק"ק פאריז וראש הרבנים דכל מדינת צרפת  
והיה דור אחד עשר ברכנות מאב לבן ונפטר שנת  
קפ"ט והמה בני הגאון מ' מתתי טרייביש אבדק"ק פאריז  
ומדינת צרפת בן הג"מ יוסף אבדק"ק מארזיילא בן הג"מ  
יוחנן טרייביש נין ונכד לרבינו יהודה בר נתן (הריב"ן).  
והריב"ן הנ"ל הי' חתן רש"י ע"כ, וזה מתאים למ"ש  
לעיל דיש כאן כפילת השמות, ואשר ע"כ יש י"א  
דורות מאב לבן מהריב"ם עד ר' יוחנן טרייביש אחי  
אשת הג"ר שמואל שפירא, אולם שם לא הזכיר את  
הריב"ם וכ' שהיה נין ונכד להריב"ן, ועיין בזה אם אין  
כאן ט"ס.

ושו"ר במגילת יוחסין שבסו"ס זרע יצחק (שסידר  
האדמו"ר מהעלמעץ שליט"א) עמוד תפ"ב שכ' דהג"מ  
יוחנן אשכנזי טרייביש אבי הג"מ יוסף אב"ד מארזיילא  
היה נכד רבינו יהודה מפאריז בן רבינו יום טוב בן

"שנות חיים" על רבינו ירוחם, מגזע הרמ"א והמ"ז זי"ע, בן הרה"ח מו"ה בנימין אליעזר ז"ל מעיר וואלברום במדינת פולין, והיה מחסידי הגה"ק הנורא רבינו בעל "קדושת לוי" זצלה"ה מבארדיטשוב.

מטרת העיקרית כאן הוא להציג דמות וקו אופי של אשה גדולה ה"ה אמי מורתי ע"ה אשר היתה מפורסמת בנדבת לבה וגודל צדקת פזרונה ע"י תמיכה ביד רחבה לכל דבר שבקדושה בהחזקת מוסדות התורה וישיבות הקדושות, הכנסת כלה, ביקור חולים, צדקה וחסד, וכפה פרשה לעניים ודלים, וביחוד לת"ח עניים, בהרכה מסיבות שעשו לטובת מוסדות תורה וחסד וביקור חולים לקחה חבל אישית, כן התנהגה גם בשנותיה האחרונות לעת תש כחה, וגם בעתות קור ושלג זרם ומטר לא מנעה עצמה מלהופיע אישית למסיבות אלו עד שהיתה לפלא בעיני כל הרואים, וכל זה היה בזריזות יתירה כאשר צעירה רכה בשנים, היתה עושה ומעשה את אחרים לסייע ולחזק מוסדות תורה וחסד וצדקה, ועוררה לצאצאיה לכל יתרשלו בענינים אלו, נתגדלה בבית הוריה, בית ספוג באהבת תורה ויראת שמים, אביה היה ת"ח מופלג נצר גאונים וקדושים וממקורבי וחסידיו אדמו"רי רבותינו הקדושים משינאווע ומונקאטש זי"ע, אחיה היו ת"ח מופלגים יראי השם כידוע ומפורסם\*), אמה היתה אשה כשרה וצנועה ומתה בדמי ימיה צעירה לימים

הלוי אשכנזי מעיר לנדא אשר באשכנז, (נפטר בשנת רכ"ט). — הג"ר יעקב סג"ל לאנדא בעל האגור היה חתן הגאון פאר הדור ר' אברהם זכשן, (המוזכר באגור דיני הגעלה, נפטר בשנת ר"כ) עכ"ד.

ואודות "משפחת אלמשולער מגזע חסידי פראווינצע" ראה במגילת יוחסין שבס' שם משמעון (הנז' לעיל בהערה) פ"ב ענף א' עמוד פ"ה, ובהערה שם כ' וז"ל הא דחסידי פראבינצע יצאו חוטר מגזע רש"י הקדוש ראיתי בקונט' תפארת בנים אבותם להמבקר הגדול הג"ר חיים ישכר גראס ז"ל המצורף לש"ע או"ח עם פי' באר יעקב (ח"ג) שהערה מקורו לזה ממ"ש הגאון מ' אלכסנדר מרגליות ז"ל אבד"ק סאטינוב בעל שו"ת הרא"ם במגלת יחוסו הנדפס בשה"ג החדש מע' מ' אות ס"ט ובספר מעלות היוחסין עמוד נ"ד, וכן נדפס בפתח שער ס' עצי בשמים ובשער הספר דעת תורה להגאון הגדול בעל שו"ת מהרש"ם, והגאון מהרש"ם מוסיף כאן וז"ל שהיה נכד רש"י שהיה לו יחוס דור אחר דור עד ר"י הסנדלר ור"ג הזקן עד דהע"ה ע"כ.

אמה של אמי מורתי ע"ה האשה החשובה והצנועה מרת זיסל ע"ה, (נפטרה כ"ב טבת תרע"ו), בת הרה"ח המופלג בתו"ר מו"ה בנימין אליעזר קליין ז"ל\*, בן בכורו של הגאון החסיד מו"ה ראובן חיים זצלה"ה אבד"ק דאוידקאב והגליל קאפאני יע"א, בעהמח"ס

זי"ע, וגם אמר לי ש"ב מו"ה חיים ירוחם שאביו זקנו מו"ה ירוחם ז"ל היה יודע לחשוב הדורות האלו בשמותם עכ"ד, וזאת אומרת כי אמי מורתי ע"ה היתה דור י"א מרבינו הרמ"א זי"ע.

\*\* כ"כ בס' שו"ת בני ציון (מש"כ הרב הגאון מו"ה דוד שפירא זצ"ל מירושלים) ח"א בהקדמתו. (\* ג' אחים היו לה והאח האמצעי נפטר בגיל רך בן ט"ו שנים, בהיותו עוד כבן שבע או שמונה שנים כבר היה ילד פלא בעיני כל רואיו חריף נפלא ומתמיד עצום והיה מחשב תקופות וקביעות דירחא וכותב חידושים

\* אחיו הצעירים ממנו הם האחים החשובים המפורסמים גדולים בתורה ויראה וחסידים ואנשי מעשה ה"ה מו"ה צבי דוב ומו"ה ירוחם ז"ל ממונקאטש, (מחסידי אדמו"רי בית שינאווע ומונקאטש זי"ע), וסיפר לי ש"ב החשוב הגדול בתו"ר חו"ב טובא מו"ה חיים ירוחם קליין שליט"א בן בנו של דו"ז מו"ה ירוחם הנז' ששמע מש"ב ורבו הרב הגאון מו"ה ראובן חיים קליין זצ"ל הי"ד אבד"ק סנינא בעמ"ח ס' "מטה ראובן" בן מו"ה צבי דוב הנז' כי אביו מו"ה צבי דוב הוא דור תשיעי מרבינו הרמ"א

ובהכרח היתה במקום האם בהנהגת הבית ובגידול אחותיה הצעירות, תמיד הוכיחה לצאצאיה שילכו בדרכי השם עפ"י התורה המסורה לנו מדור דורות, ופיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה, כשסיפרה עובדות מרבותינו הקדושים שרי התורה מרן בעל "דרכי תשובה" ובנו מרן בעל "מנחת אלעזר" זכר צדיקים לברכה האירה פניה ודיברה בהכנעה גדולה וביראת הכבוד, ועוררה ללמוד מדרכיהם הטובים ושלא ימוש זכרונם הטוב מנגד עינינו, פה בארה"ב היתה ממיסדות ונשיאה הראשונה של מוסד ביקור חולים "מזכרת פרימא" דמונקאטש (על שם הרבנית הצדקת מרת חיה פרימא רבקה ע"ה בת יחידה של מרן אדמו"ר הגה"ק בעל מנחת אלעזר זצ"ל ואם כ"ק אדמו"ר הגה"צ מרן מו"ה משה יהודה לייב ראבינאוויטש שליט"א אבדק"ק מונקאטש).

אמי מורתי ע"ה היתה אריסטוקרטית ובימים הקשים של שנות מלחמת העולם השנייה פעלה הרבה בעירנו מונקאטש עבור בחורים צעירים שנלקחו בכל שבוע לעבודה קשה ע"י משטר הרשע של הונגרים (לעוונעטע) והרשעים הפוחזים והרקים הכו אותם וגזזו פיאותיהם והיא הצליחה ליצור קשרים ע"י נשים נכריות הונגריות קרובות למלכות, והרבה פעמים פעלה להקל עול

ולבטל גזירות מעל הבחורים האומללים, כן היה ביתנו מקום מחבא לכמה מאחב"י שלא יכלו להוכיח את אורחותם ההונגרית, ושלטון הרשע גזר על אלפי יהודים כאלו לגרשם מעבר לגבול, וכמעט כל מגורשים אלו נהרגו בקאמיניץ פודולסק וסכיבה ע"י המרצחים ההונגרים הגרמנים והאוקראינים כידוע, ויהודים אלו שהו אצלינו זמן רב, ואבותי מסרו נפשם ונפשות משפחתם עבור הצלתם הגם שהיה כרוך בעונש חמור מצד הממשלה, ופעם אחת ראינו איך הצילה ילדה יהודית ממדינת סלאוואקיי שהתחבאה במונקאטש אצל קרובותיה שגרו בשכונתנו ושוטרי מלכות הרשעה גלו מצפוניה והיתה אז בסכ"נ ממש כי אחת דתם היה לשלחה מעבר לגבול למדינת פולין שהיתה ארץ גזירה לאחינו בני ישראל בכליון גמור על ידי הריגות משונות ואכזריות, ואמי ע"ה טענה להשוטרים כי ילדה הזאת היא בתה וע"י תחבולות עלתה אז בידה להציל האומללה הזאת מתחת ידי שוטרי מלאכי המות ונשארה בעזהי"ת בין החיים גם אחר ימי השואה וגרה עכשיו בארץ ישראל וזכתה להקים משפחה בישראל, ואז היתה כל משפחתנו בסכנה גדולה כידוע לכל העונש הגדול שהיה מוטל מצד ממשלת הרשעה עבור עברה על החוק להציל בני"א אורחי מדינה אחרת, וזה הוא רק מעשה א'

שעשה רבינו הקדוש מרן בעל "מנחת אלעזר" זצ"ל בעצמו.

פ"ג

בחור חכם ונכון וירא חטא  
גם היה בקי בקבוע דירחא  
וגם בכמה חכמות התורה  
כן ט"ו שנים נ'  
מנחם מענדל'

בן אברהם שמחה קאלליש נ"י

נפטר בש"ט ביום ג' כ"א סיון עזר"ת לפ"ק  
תנצב"ה

ופוק חזי מאן גברא רבה דקמסהיד עליה.

בחכמה הזו, ורבותינו הקדושים ה"ה אדמו"ר הגה"ק מרן בעל "דרכי תשובה" זצלה"ה ובנו אדמו"ר הגה"ק מרן בעל "מנחת אלעזר" זצלה"ה כבדוהו מאוד, ובעת חליו האחרון בא אדמו"ר הקדוש בעל מנחת אלעזר זי"ע לבקרו תמידית ודבר עמו בד"ת, ובהספד שנשא עליו לפני מטתו הוריד דמעות כנחל ואמר ווי לדרא שלא היו כדאים להנות מאורו השיג וידע הצעיר לימים הזה בחכמת התורה יותר ממה שוותיק גדול בתורה בן ע"ה שנים יכול להשיג ולידע.

והיות שלא זכה לבנים אקיים מאה"כ ונתתי להם בכיתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן להם אשר לא יכרת, ואעתיק נוסח המצבה שלו

האמיתית ע"י ביאת גואל צדק משיח בן דוד בב"א.

ואזכיר כאן לטובה את זוגתי עזרתי החשובה אשת נעורים ה"ה האשה המיוחסת הצנועה המשכלת מרת רבקה תחי' בת מו"ח הרה"ח המפורסם גדול בתורה ויר"ש וחסידות בנש"ק מו"ה אברהם יצחק הכהן קאהן (שאמ"ן) ז"ל מק"ק אונגוואר יע"א, ומנו"כ בירושלים עיה"ק על הר המנוחות, בן הרה"ח המפורסם גדול בתור"ר מו"ה יוסף הכהן ז"ל מק"ק מארגארעטין יע"א, בן הרב הגאון המפורסם מו"ה שמעון הכהן שאמ"ן זצ"ל אבדק"ק שאראש פאטאק יע"א בהונגריה, בעהמח"ס "בהנת עולם, מהרש"ך אחרון", אשר הודות לה ובסיועה אפשר לי לישב בתוך ד' אמות של הלכה ולחדש חידושי תורה ולצלול במים אדירים ולכתוב חיבורים, לכן בדין הוא שתטול שכרה לשבח מעשיה הטובים בשער בת רבים פה בהקדמת ספרי לזכרון עולם כמאמר החכם מכל אדם אשת חיל מי ימצא וגו'.

מהרבה טובות שעשתה אז לטובת אחב"י, ופ"א נאסרה חבורה א' של אחב"י בע"ב נכבדים של העיר בטענת עלילה והוכו מכות רצח ואכזריות ונענו בענויים קשים ר"ל ועלתה בידה להציל אותם מתחת ידי המרצחים ע"י שהוכיחה להם כי טענות שקר העלילו על אומללים אלו, ועוד ועוד מעשים טובים שעשתה אז בימים הרעים האלו, זכרה לה אלוה לטובה.

כן גדלה בניה ובנותיה לתורה ולמעשים טובים, וכל צאצאיה וצאצאי צאצאיה עוסקים בתורה ובמצות ובגמ"ח, והודות לה ביחד עם בעלה ה"ה אבי מורי ז"ל הי"ד זיכני ה' להיות ממחדשי חידושי תורה ולחבר חיבורים, ובעודה בחיים נדבה סכום גדול והגון להוצאת חיבורי שהוצאתי אז לאורה, לכן בדין הוא שתטול שכרה, ויוחקו בספר מעשיה הטובים לזכר עולם, ותהי נפשה צרורה בצרור החיים בג"ע מנוחתה, וזכותה יעמוד לצאצאיה וצאצאי צאצאיה עד סוף כל הדורות להושע בכט"ס, ובעיקר בישועה

נ"ח-ס"א, בס' כהונת עולם כ' שהגאון ר' יוזפא היה חתן הה"ג מו"ה בצ"א אב"ד יאסי והמדינה וואלכייא, ובגזע פאר כ' שהיה חתנו של הג"ר זעליג דיין מליסא, ועיין מ"ש בזה לקמן.

וגם היו חותני מוה"ר אברהם יצחק הכהן הנו' בפנים ואשתו חמותי האשה החשובה הצנועה מרת גיטל ע"ה הי"ד שניהם חוטר מגזע השל"ה הקדוש, כי אמו של חותני האשה מרת חנה היתה בת הרב מו"ה אהרן דוב הלוי קרויז ז"ל מנו"כ על הר הזיתים בירושלים עה"ק, בן הה"צ מו"ה חיים הלוי קרויז, (והיה נקרא ר' חיימל נאצאנאווישער), (חותנו של הרב מו"ה אהרן דוב הנו' היה הרב הגאון המפורסם מו"ה מרדכי ארי' וואלד זצ"ל אבדק"ק ק' העלמען), וחמותי מרת גיטל הנו' היתה בת הרה"ח מו"ה מנחם מענדל הלוי קרויז מאונגוואר, (ושם אמה רבקה), ור' מנחם מענדל הנו' היה בן הרב מו"ה אהרן דוב הלוי הנ"ל וחתן ש"ב הרה"ח מו"ה אהרן הלוי קרויז, [אחי הה"צ ר' דוד פייגעליס זצ"ל מק"ק אונגוואר, ור' אהרן הלוי

\* היה תלמידו של הגאון האדיר מרן הגרעק"א זצ"ל, ובן הה"ג מו"ה משה יחיאל ז"ל איתן מושבו היה בק"ק לאסק, בן הגאון מו"ה בנימין זאב וואלף כ"ץ שאמ"ן זצ"ל אב"ד דיהרנפורט, בן הגאון מו"ה יוזפא זצ"ל רב"ד דק"ק ליסא וראש ישיבה בק"ק גלוגא רבתי, בן הגאון מו"ה משה הכהן שאמ"ן מפפד"מ, בן הגאון מאוה"ג מו"ה שמואל הכהן שאמ"ן זצ"ל אב"ד דמדינת דארמשטאט וראש ישיבה בקלויז פפד"מ בעהמח"ס "כוס הישועות" על סדר נזיקין, בן הג"ר יוסף הכהן זצ"ל אב"ד דארמשטאט, מצאצאי רבינו אהרן הכהן מלוגיל (בע"ס אורחות חיים, מוזכר בשה"ג מע' גדולים ערך א' אות ק"ל, [בהקדמת המו"ל ס' כהונת עולם כ' דיחוסו של הגאון מהרש"ך לא נודע לו, ומש"כ הוא עפ"י קונט' גזע פאר שבסו"ס יכהן פאר (מהגה"צ מבענדין זצ"ל) עמוד ס"ב-ס"ג], הרבנית אשת הגאון ר' יוזפא הנו' מרת איידל היתה נכדת הגאון מהר"ל מפראג זצ"ל, (ע"י בהקדמת ס' כהונת עולם ובקונט' גזע פאר הנ"ל עמוד

ולראות נחת אצל יוצאי חלצינו, ה"ה בנינו היקרים הבכור הרה"ג חור"ב טובא וכביר

ויה"ר שנזכה ביחד לאריכות ימים ושנים טובים מתוך הרחבת הדעת ובריאות השלימות

עמוד קס"ד שכ' כן ע"ש, אמנם במבוא לס' מצות תפילין (מהשל"ה הקדוש) כ' דר' ישעי' זה היה כמוה"ר משה הלוי, וכן ראיתי במגילת יוחסין שבסו"ס יכהן פאר (מהגה"צ מבענדין ז"ל) עמוד צ"א שכ"כ, ובמגילת יוחסין שבסו"ס זרע יצחק על ר' סדרי משנה שסידר הגה"צ ר' חי"ל דייטש האדמו"ר מהעלמען שליט"א עמוד פ"ד כ' דר' ישעי' הזה היה בהג"ר משה הלוי בעל "קיצור שבלי הלקט" מגזע רבינו יצחק הלוי ע"ש, ובמגילת יוחסין שבסו"ס כתר תורה שסידר הגר"ב גראסס זצ"ל ממנוקאטש עמוד קט"ו כ' דר' ישעי' הזה היה חוטר מגזע רבינו יצחק הלוי ולא הזכיר שם שהיה בנו של ר' יוסף, ועיין.

לעיל כתבתי שבס' כהונת עולם כ' דהגאון מו"ה יוסף נכד בעל "כוס הישועות" היה חתן הה"ג מ' בצלא"ל אב"ד יאסי והמדינה וואלכייא, וע"ש שכ' שהר"ר בצלא"ל היה בן הגאון מו"ה ישעי' כ"ץ מבראד, ור' ישעי' היו לו שני אחים, א' הגאון ר' נפתלי בעל "פמיתת חכמים", ב' הגאון מו"ה לייב כ"ץ אב"ד פלאצק, ועוד ג' אחיות, והם היו בני הגאון מו"ה יצחק כ"ץ אב"ד סטעפאן ע"ש, ובשם הגזע פאר כ' שהגאון ר' יוסף היה חתנו של הג"ר זעליג דיין מליסא, וע"ש בעמוד נ"ח שכ' שהג"ר זעליג הנ"ל היה חתן הג"ר יהודה לייב הכהן אב"ד פלאצק, בן הג"ר יצחק כ"ץ מפראג אב"ד סטעפאן, וא"כ לכל הדיעות היתה אשתו של הגאון מו"ה יוסף נכדת הג"ר יצחק אב"ד סטעפאן, ואח"כ התבוננתי די"ל דאין כאן סתירה דאולי האחים הג"מ בנימין זאב וואלף כ"ץ שאמין אב"ד דיהרנפורט, (זקנו של הרב הגאון חו"ז משאראש פאטאק בעל "כהונת עולם"), והג"מ חנוך העניך שאמין מקאליש, (זקנו של הרב הקדוש מו"ה חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע), בני הג"מ יוסף הנ"ל לא היו מאם א', והגאב"ד דיהרנפורט היה בן מרת איידל בת הג"מ בצלא"ל אב"ד יאסי, ואחיו הג"מ חנוך העניך מקאליש היה מאם אחרת והיא היתה בת הג"ר זעליג דיין מליסא, ושני אחים אלו היו נכדי הגאון מ' יצחק אב"ד סטעפאן, כי אמותם היו נכדי בני הגאון מו"ה יצחק הנ"ל.

היה אבי מרת רבקה הנז"ל, אבי הרה"ח מו"ה אהרן הלוי הנז"ל היה הה"צ מו"ה שמואל חסיד מאונגוואר זצ"ל, [ור' שמואל חסיד הנז"ל היה אחיו של הה"צ מו"ה חיים הלוי נאצאנאווישער הנ"ל], ושני אחים הה"צ האלו היו בני הגה"צ ר' גדלי' מטשעטשאוויץ, בן הגה"צ ר' דוד מאוהעל, בן הגה"צ ר' יוסף אב"ד בפוזנא, [ומסיבה מדינית עזב כסאו וארצו ושינה שם משפחתו מהורוויץ לקרויז, לאמור סחור סחור וכו', מ"כ בטשעטשאוויץ], בהגה"צ ר' אברהם ראב"ד בפוזנא, והוא הו"ל ס' עמק ברכה מזקנו, בהגה"צ מו"ה ישעי' אב"ד פפד"מ ופוזנא ושם מ"כ, בהגה"צ ר' שבתי שעפמל בעל "ווי העמודים" מוויען, בהגה"צ ר' ישעי' זצ"ל בעל של"ה הקדוש, בהגה"צ ר' אברהם בעל "עמק ברכה", בהגה"צ מו"ה שבתי שעפמל, בהגה"צ שר וקצין מו"ה ישעי' הלוי מעיר הורוויץ במדינת ביהם, וכפי המסורה היה הוא אדון של העיר הורוויץ ואח"כ בא לפראג וקראו אותו על שם עירו, וממנו נסתעפה משפחת הורוויץ, בהגה"צ ר' יוסף מגזע רבינו יצחק הלוי, בן רבינו פנחס הלוי אחי רבינו אהרן הלוי בעל "בדק הבית" וס' "החינוך", בן הרב ר' יוסף, ברבי בנבנשתי, ברבי יוסף, ברבי זרחי, ברבי יצחק, ברבי זרחי הלוי, בעל מח"ס "המאור" על הרי"ף, ברבי שם טוב הלוי.

הגה"צ ר' שבתי שעפמל בעה"מ ווי העמודים הנ"ל היה חתן הגאון ר' משה חריף מלכוב, וכפי אשר בירר בכו"ע המבשר היה הגאון ר' משה זה חתן המהרש"ל שהיה מגזע רש"י שהיה מגזע התנא ר' יוחנן הסנדלר שהיה דור רביעי לר' גמליאל הזקן בן רבי שמעון בן הלל הזקן שהיה מורעו של שפמי' בן דוד המלך ע"ה זי"ע.

כל המגילת יוחסין הנ"ל מיחוסו של ר' שמואל חסיד מאונגוואר ולמעלה העתקתי מצילום כת"י הגה"צ מו"ה חיים דוב גראסס זצ"ל דומ"צ פעטריווא ור"מ במנוקאטש.

ומש"כ במגילת יוחסין הנ"ל שהגה"צ שר וקצין מ' ישעי' מעיר הורוויץ היה בן הגה"צ מו"ה יוסף וכו', ראיתי ג"כ במגילת יוחסין שבסו"ס שם משמעון

הצנועה מרת אסתר גאלדא תחי' עם בעלה הרבני המופלג בתוי"ר חריף ובקי טובא מו"ה גדלי' דניאל פולאק נ"י, ובני הבחור המושלם מופלג בתוי"ר החריף כש"ת חיים נ"י, ושאלתי ובקשתי מאת ה' הוא שאזכה לישוב באהלה של תורה ולחדש חידושי אורייתא ולהוציאם לאורה, ושלא תמוש התורה מפניו ומפי זרענו וזרע זרענו מעתה ועד עולם.

כו"ח פה ברוקלין ניו יארק יע"א יום ה' לסדר אמור ל"ג בעומר, שנת משת"ה לפ"ק.  
מרדכי שפיעלמאן

המעש מו"ה צבי הירש שליט"א עם זוגתו האשה החשובה הצנועה מרת חנה מינדל תחי', ובנם אברהם יצחק נ"י, ובתם אסתר פריידא תחי', ובתם הילדה מרים תחי', ובנם הילד יוסף חיים נ"י, ובתי היקרה האשה החשובה הצנועה מרת גיטל תחי' עם בעלה הרבני המופלג בתוי"ר מו"ה ארי' גראסס נ"י, מגזע הרב הגאון הצדיק מו"ה שמשון ב"ר רפאל הירש זצלה"ה אבדק"ק פראנקפורט דמיין יע"א, ובתם שושנה פייגא תחי', ובתם שרה תחי', ובתי היקרה האשה החשובה

היה חותני הרה"ח מו"ה אברהם יצחק ז"ל נכד מהגר"ר עקיבא מאובין בין מצד אביו שהיה נכד הגאון מו"ה יוזפא כ"ץ שאמין, ובין מצד אמו מרת חנה שהיתה בתו של הרב מו"ה אהרן דוב הלוי קרויז ז"ל שהיה בא"ב מרבינו השל"ה זי"ע.

חזאת למודעי כי הרבנית אסתר אשת הרב הגאון מו"ה שמעון הכהן שאמין אב"ד שאראש פאטאק בעל מח"ס "כהנת עולם" (בת הרב הגאון המפורסם מו"ה יונתן בנימין עספרייכער זצ"ל אבדק"ק טשענגער, בן הג"מ משה ארי' זצ"ל אבדק"ק קראלי [שנמצא תשובה אליו בשו"ת נו"ב תנינא חאהע"ז סי' קי"ג, והגה"ק הנורא בעל קדושת לוי היה אצלו בקראלי ונכנס לבית מדרשו והרבנית הביאה אליו את בנה הניק מ' יונתן בנימין לברכו, כמובא בס' תפארת בית לוי]) היתה בזוג שני אשת הרב הגאון המפורסם מו"ה מרדכי ארי' וואלד אבדק"ק ק. העלמען, והגאון מו"ה מרדכי ארי' נשאה עם בניה ובתוכם ילדים קטנים, וגם הרה"ח מו"ה יוסף הכהן שאמין ז"ל אבי חותני היה נער צעיר ונתגדל שם, וכשנתגדלו היו משתדכים צאצאי הגאון מו"ה מרדכי ארי' הנ"ל עם צאצאי הרבנית מרת אסתר כ"פ, וכן נשא חו"ו הרה"ח מו"ה יוסף הכהן בן הרבנית אסתר את אשתו מרת חנה בת הרב מו"ה אהרן דוב הלוי קרויז חתן הרב הגאון מו"ה מרדכי ארי' הנ"ל.

וע"ש בכהונת עולם ובגזע פאר שהגאון מו"ה יצחק כ"ץ אב"ד סטעפאן היה בן הג"ר נפתלי כ"ץ אב"ד לובלין, בן הג"ר יצחק כ"ץ אב"ד פראג וניקלשבורג, בן הג"ר שמשון כ"ץ אב"ד קרעזמיר, בן הג"ר גרשון כ"ץ מפראג, בן הג"ר עקיבא הכהן מאובין בפראג, בן הג"ר יצחק כ"ץ ס"ט אב"ד גלנטה, בן הג"ר עקיבא כ"ץ ס"ט אב"ד סלונקי, ושם בגזע פאר עמוד ס' כ' שהג"ר יצחק כ"ץ אב"ד פראג וניקלשבורג היה חתן הגאון מהר"ל מפראג, בן הג"ר בצלאל מוירמייזא, בן הג"ר חיים אב"ד ווירמייזא, בן הג"ר בצלאל, בן הג"ר ליוואי חוקן מפראג, ועו"ש בכהונת עולם ובגזע פאר דהגר"ר משה הכהן שאמין אביו של הגאון ר' יוזפא הנ"ל היה חתן הג"ר יהודה ליב אב"ד פפרישא בעל "חנוך בית יהודה", וע"ש יחוסו הגדול בכהונת עולם ובגזע פאר עמוד ס"ד וס"ו, ועו"ש דהגאון מו"ה יצחק אב"ד סטעפאן הי' חתן הגאון מ' מנחם מענדל' מרגליות אב"ד פרעמישלא, (ובכהונת עולם כ' שהר"ר מנחם מענדל' הנז' היה נכדו של הרב המאה"ג מו"ה אייזיק מרגליות בעמח"ס "פדר גיטין"), וע"ש בגזע פאר עמוד ס"ח יחוסו של הר"ר מנחם מענדל' מרגליות.

ובס' כהנת עולם וגזע פאר הנ"ל מבואר דאשתו של ר' שבתי שעפטיל בהגה"צ שר וקצין מו"ה ישעי' הלוי מעיר הורוויטץ הי' שמה יוכבד, והיא היתה בת הגאון מו"ה עקיבא הכהן מאובין בעל "כה תברכו", ולפי"ז

סליק פדר מגילת יוחסין